

# Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 9.

V Ljubljani, 1. maja 1879.

Tečaj XIX.

## Sreberna poroka

Njiju Veličanstev 24. aprila 1879.

Vladar, ki 29 let vodi osode mogočne države, ki zapoveduje milijonom podložnih, skuša v tem času veliko veselja, a tudi dosti bridkost in zopernost, in njegovi zvesti podložniki radujejo se in tugujejo ž njim. Praznik, ki se je obhajal 24. p. m. je sicer bolj rodovinskega pomena a narodi mnogojezične Avstrije so pokazali ta dan, kako priserčna je zveza med vladarsko rodovino in avstrijskimi narodom. Da podložniki še kaj zvedo o svoji slavni vladarski rodovini hočemo v kratkih potezah po „Slovencu“ naslikati življenje svitlega cesarja in mile cesarice.

Rojen na Dunaju 18. avgusta 1830 je še le 18 let star vzel 2. decembra 1848 žeslo Avstrije v svoje mlade roke in to pod znanimi jako neugodnimi razmerami, ker je bil takrat ves svet razburjen. A mlada roka je to žeslo trdno držala, posrečilo se mu je dati narodom svojim blagonosen mir.

Dne 24. aprila 1854 si je vzel družico za življenje in dal cesarstvu cesarico, narodom mater. Ta je bila bavarska vojvodinja Elizabeta, nježna kneginja še le v 17. letu starosti, a bogato obdarjena ne le s telesno, marveč tudi z duševno lepoto. S temi lastnostmi si je naglo pridobila srca ne

ne le Dunajčanov, nego vseh narodov, in tako je postal mladi presvitli zakonski par po vsem cesarstvu in zunaj njega priljubljen, imeni „Franc Jožef in Elizabeta“ ste vzbujali povsod navdušenost in vdanost. O tem se je cesar večkrat prepričal, ko je najprej s presvitlo cesarico, potem pa tudi sam potoval po deželah svojega cesarstva.

Minulo je 25 let, kar imamo sedanjo cesarico. Koliko blagega je že storila, koliko src si po svoji ljubeznjivosti, usmiljenji in vljudnosti pridobila, se tu ne dá naštet; zadosti je, če povemo le resnico, da povsod, kjer se prikaže, zapušča njena roka znamenje milosti in vse jej želi blagor in dolgo življenje. Avstrijskim narodom pa je dala cesarjeviča naslednika, od katerega smejo po vsem, kar se do zdaj ve o njem, pričakovati, da bo — kakor vsi knezi vzvišene rodovine Habsburške — Avstrijo vodil vedno le po potih slave, kakor njegov presvitli oče in njegovi dedi.

Sedanji cesar Franc Jožef I. nastopil je svoje vladarstvo z geslom „viribus unitis — z združenimi močmi“. Lepo, vzvišeno geslo vzlasti za mnogojezično Avstrijo, ki kaže dobro voljo vladarjevo: vse narode združiti v trdno skupino za notranji blagor in zoper unanje sovražnike. Koliko se mu bo posrečilo, koliko ne, tega ne bomo danes razpravljali; so nad zemeljskimi vladarji še više moči, katerim človeške moči niso kos. Tako je imel naš vladar več bridkih ur, vendar je zunaj zmagovala Avstrija večkrat svoje sovražnike, kakor ti njo. In ravno to je največ njegova zasluga, njegova previdnost, njegov bistri um je spravil Avstrijo večkrat iz velikih zadreg, tako vzlasti o zadnjih homatijah na jugu, o katerih mu je Bog pokazal edino pravo pot: zvezo z Rusijo in Nemčijo, in ta zveza je bila Avstriji le na slavo.

Kako dober oče je svojim narodom v notranjih zadevah, to kažejo najočitneje njegove besede do ministrov: „Naredite mi mir med mojimi narodi!“ Da se dozda ta njegova volja ni še po vsem spolnila, da je v Avstriji še zdaj več narodov, vzlasti slovanskih, nezadovoljnih, temu so krivi drugi faktorji. *Zato o tej priliki mi Slovenci prosimo Boga, da bi mu dal takih svetovalcev, kakoršnih Avstrija gledé notranjih zadev že davno težko pogreša in pričakuje, da bi se one njegove blage besede res spolnile.*

In v to svrho kličemo danes, o **srebrni** poroki Njih Veličanstev, in z nami vred gotovo tudi vsi narodi, ne le slovanski:

**Bog nam ohrani presvitlega cesarja,**

**Bog nam ohrani presvitlo cesarico**

še do **zlate** poroke!

## Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

(3. del.)

### 9.

Tudi ni vse eno za otroka, ali ga odgoja le mati ali le oče. Mati vzgoji v otroku le občutke, oče pa terdno voljo brez ozira na občutke. Obe te odgoji ste napačni. Naša duša misli, čuti in hoče. Le ako so te tri njene zmožnosti enakomerno razvite, takrat se govori o zdravi duši. Človek, ki veliko misli, malo čuti, in tisti, ki veliko čuti, malo stori. — Kakošen uspeh ima izključljivo materina odgoja, nam služi v izgled Pestalozzi, in kakošen očetova — Rousseau. — Rojstvo Rousseau-a je veljalo materi njegovi življenje, in Pestalozzi-ju je umerl oče, ko je bil ta še le šest let star. Pervemu je manjkalo že od začetka življenja materine ljubezni, drugemu pa resnobe očetove. Pervi meni tudi zato, da bi se moral vzeti takoj po rojstvu otrok materi, ter se izročiti odgojitelju, ki naj bi ga izrejal daleč proč od človeške družbe; drugi pa izroča otroško odgojo materam, in je spisal v ta namen tudi knjigo: „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“. Pestalozzi je občutil bolj, nego marsikdo drugi, potrebo odgoje pri nižjem ljudstvu, on je tudi polotil se marsičesa za njegovo izboljšanja, ali izpeljal ni ničesa. On je bil preobčutljiv, zato pa za izpeljevanje svojih visocih namenov nesposoben. Pestalozzi je mnogo ljubil, njegove serce je bilo za vse človeštvo, vsem bi bil rad pomagal; a Rousseau je pisal svojega „Emila“ le za bogatine. Ni čuda, da bi se bila ta dva moža prav lahko pozabila, ako bi takoj za njima ne bili nastopili drugi možje, ki so se poprijeli njunih idej, ter jih z nekterimi izpremembami tudi izveršiti skušali.

Tudi telesna odgoja ima namen varovati človeka prevelike občutljivosti. Pomehkuženo telo je vedno zelo občutljivo. Tisti, ki je bil zmiraj sit, ne vé, kakó huda je lakota, zato nima usmiljenja. Tisti pa, ki je bil le lačen, pa zavida sitega, in žalosten je, ker on ne more biti tak. In ker se ta žalost vedno ponavlja pri njem, se prav lahko zgodi, da mu ostane še potem, ako se mu jame goditi bolje. Najboljše sredstvo zoper preveliko občutljivost je delo. Ono varuje človeka pomehkuženja, a tudi prevelike občutljivosti. O delavnosti sem govoril že obširneje v 4. in 5. pogovoru.

Ni treba pa misliti, da je ravno tisti človek najbolj občutljiv, da je tisti posebno dobrega in mehkega sercá, ki se pri vsaki priložnosti joka. To je večkrat ravno nasprotno. Tako jokanje je posebno med ženskim spolom jako razširjeno. Ženske morejo obžalovati največega hudodelca, morilca in roparja, ki je prišel na vešala, ali malo jim je mari ta, ki vsled revščine strada. V dokaz naj omenim nekega dogodka. — Proti

koncu leta 1876 je umoril nekov Lah z imenom Francesconi na Dunaji pismonosca s tem namenom, da bi mu pobral denar, ki ga je imel v pismih. Ali kakó ga je umoril? Perviç ga je vstrelil v glavo, in ker ni bil precej mrtev, mu je še z vervjó zadergnil vrat, in ker še ni poginil, mu je odrezal glavo. Ko se je izvedelo to hudodelstvo, je bilo vse ljudstvo razkaçeno nad morilcem, najbolj pa ženske, ki so pomilovale ubozega pismonosca. Ko se je pa slišalo, da je morilec mlad in lepega obraza, polegla se je jeza v ženskih persih, in ko pride na svetlo njegova fotografija, — oj, takrat naj bi pogledali ženske obraze, ki so se pred malo dnevi serdili nad njim. Takrat se je vse jokalo, vse pomilovalo ga, vse tugovalo, kar spada k lepemu spolu. In ta lepi spol mu je pošiljal v jeço žalujoça pisma in cvetice. Oj ironija! Morilca vençati s cveticami, tega še najveçi divjaki ne storé. Niç çudnega ne bi bilo, ako bi se bile zbrale takrat vse ženske dunajske, ter naskoçile jetnišnico, da bi oprostile lepega morilca. A ko bi ga sodile ženske, gotovo bi ga bile oprostile kazni. Vendar tako daleç še nismo. Sodili so ga moçje, ter ga obsodili na vešala.

Ob istem času, ko so se ravno najbolj solzile ženske za Francesco-nijem, so prinašali çasniki mnogo poroçil, koliko družin je na Dunaji, ki so prišle v veliko revščino, ki stradajo, ki nimajo ničesa obleçi, ki bolehalo in si ne morejo kuriti stanovanj. Ali menite, da je ktera izmed teh občutljivih dam potoçila kako solzo zarad njih? Oj, nobena. — Tu imate ženstvo, kteremu dajete priimke: ljubeznjiv, občutljiv, rahloçuten in Bog ve kaj še vse.

In kdo je zakrivil, da se zgodé take stvari, da so ženske tako občutljive za roparje in morilce, kdo je zakrivil to? Le moçje, in nihçe drugi. Moçje so tisti kriviçniki in sicer romanopisci. Ti ljudje znajo pisati tako ginljive zgodbice, da bi se kmalu pameten ÷lovek jokal, kedar jih bere. Ali ni to ginljivo, ako verže pisatelj svojega junaka v romanu v vodo, ker mu je ljubica postala nezvesta; ali ni to zanimivo, ako skoçita on in ona v vodo, ali požreta strup; ali ni lepo, kako se še v smerti objemljeta i. t. d. In roparji, na te se kaj radi meçejo romanopisci. Ali ni to prav veliçasten moment, ako čakajo roparji v trumah v temnem gozdu, tiho in mirno stojé skriti v germovji. Zdajci se začuje piskanje: roparski glavar prihaja, ostro zre na svoje podložnike, in glej! v daljavi se prikaže koçija. Bogat bankir se pelje v nji s svojo lepo hçerko. Glavar daje povelje, roparji pripravljajo za strel puške. Oj, to je veliçastno, vzvišeno! — Take stvari kar pogoltnejo ženske. Zdaj se ne bomo çudili, ako so se ženske pustile v çasi nalašč oropati od kacega lepega roparja.

Žalibog, da se nahaja tudi v knjigah, ki so namenjene za mladino, toliko tako imenovanih ganljivih povesti. Çemu mladino muçite s takimi



proizvodi. Ni čuda, ako bere otrok zmiraj tako žalostne prigodbe, da se polasti prekmalu njegovega duhá žalost, otožnost in černost. Ni čuda, da je toliko mladih ljudi, ki obupajo prenašlo nad življenjem, ki vidijo vse černo, vse solzno, vse otožno. Mladina naj bere vesele stvari in le vesele. Vesel človek je povsod priljubljen, med tem ko se černogledca vse ogiblje. Pogledajmo mladino, ali je kedaj sama od sebe žalostna? Nikdar. — Čemu tedaj žalost s silo vlivati v njo! Otročje berilo se mora skerbno čuvati, in Bog nas varuj, mu dati kaj tacega v roke, od česar mi ne vemo vsebine. — Zraven žalostnih pripovedi se mora varovati mladina tudi tako imenovanih „vitežkih povesti“. Perve stvari so same černogledce, te pa sanjače.

Občutki se dele v: žalostne in vesele. Med tem so nekteri bolj žalostni ali bolj veseli in manj žalostni ali veseli. Žalosten človek pa lahko vžalosti celo okolico, in vesel človek razveseljuje vso družino. To pride od tega, da se občutki preselijo iz osebe na osebo. Lahko se zgodi, da se jokamo tudi mi, ako vidimo jokati človeka, ki je prišel v kako nesrečo, da se smejamo na vse gerlo, ako vidimo koga, ki se le nasmehne. To preseljevanje občutkov pa vedó mnogi tudi porabiti. Komú se ne smili ubožec, ki sedi z obvezano nogo pri cesti, ter nas prosi milih darov. A med temi siromaki jih je mnogo, ki si obvežejo zdravo nogo, ter z njo vzbujajo naše usmiljenje. Celó otroci so že iznašli to. Gotovo je kateri izmed bralcev že videl sem ter tje na cesti dečka, ki se je plazil po tleh, kakor bi nekaj iskal in zraven se bridko jokal. Ako ga vpraša kdo: „Kaj se ti je zgodilo?“ je gotovo odgovoril: „Izgubil sem desetico, s katero so me poslali mati v prodajalnico“. Vsem se bo smilil ubogi fant, in našel se bo gotovo kdo, ki mu bo podaril izgubljeno desetico, rekóč: „Na, fant, tu imaš, da ne boš tepen domá“. — Ali čez par dni znamo imeti zopet priložnost istega fanta videti, ko se kje druge solzi za zgubljeno desetico, in morda še v tretjič in četrth.

Iz sočutja izhaja usmiljenje in iz tega dobrotljivost. Kdor je v resnici usmiljen, ta je tudi dobrotljiv. Usmiljenje imamo z nesrečnimi in žalostnimi. A pravo usmiljenje le takrat, ako je nas same zadela že taka ali enaka nesreča, ali če si pred oči stavljamo, kakó nesrečni bi bili, ako bi se nam tako godilo, kakor se temu ali onemu. A mnogo ljudi tega nikdar ne premislijo, in zato imajo usmiljenje najraje s takimi, ki ga ne zaslužio (glej zgoraj Francesconija), in s tacimi ga nimajo, ki so ga vredni. Tudi so nekatere ženske kaj malo izkušene; skušnje, ki jih imajo, so vzete le iz romanov. Kedaj pridejo one v nevarnost, v resnici kaj izkusiti! — Žalostno je pa tudi, da smo usmiljeni in dobrotljivi dostikrat prav iz sebičnih namenov. Kakó izkazujemo dan danes dobrote? Ali poiščemo morda nesrečnike v njihovem domu, ali jim po neznanih osebah pošiljamo darove? Sploh, ali se ravnamo po Kristusovih

besedah: „Naj ne vé tvoja levica, kar stori desnica?“ O, kaj še. Nas mora poznati ves svet, ako storimo kaj dobrega, naše imé in naši krajcarji morajo tiskani biti po časnikih, mi moramo hvaljeni, občudovani in poveljevani biti.

(Dalje prih.)

## Juri Varl.

„Christianus mihi nomen, Catholicus cognomen“ — to je edino stališče, s kterega se prav bere in uméva sveto pismo. Na tem stališču pa časih niso še katoliški učeniki, kateri preveč brodiijo po drugoverskih knjigah. Tako je na pr. sicer duhoviti Mihael Verne (1797 — 1861) v potovanjih svojih — bodisi v Rim bodisi v Jeruzalem — marsiktero povedal bolj po klasikih poganskih in pisateljih nekatoliških. L. 1858 je v Novicah l. 39 str. 308 (posebej l. 1859 str. 195) oménil Betulije in povédavši, kako je Judita po sv. pismu umorila Holoferna, pravi:

„To je Juditina slava. Nekteri jo visoko čislajo in povzdigujejo. Al take — z nevarnostjo ženske sramožljivosti in čistosti, z zvijaško izdajo in z navratnim umorom pridobljene slave ne gré povzdigovati! Saj se nahajajo brez tega v vseh časih, zlasti pa v sedanjih vertoglavi prenapetneži, ki z izgovorom, da hočejo domovino svojo oprostiti in osrečiti, posebno vladarjem po življenji strežejo. Kar ni prav, ni prav, ko bi tudi desetkrat v svetem pismu stalo!“

Temu nasprot pa spiše verli Juri Varl koj takrat o Juditi so-stavek, kateri — znamenit v pretanki stvari celo neduhovnom — doslej menda še nikjer natisnjen — naj priobči se ves v tedanji obliki v ta namen, da se resnica prav spozná, kako namreč je s kerščansko-katoliškega stališča presojevati dotična dogodba.

„Spisatelj „Potovanja po izhodnem ali po jutrovih de-želah“ je v 39. listu Novic l. 1858 izrekel svoje misli v zadevi sveto-pisemske vdove Judite in njene slave, ter tistim zameril, ki jo povzdigujejo; njo samo pa obdolžuje navratnega umora ter pristavi: „Kar ni prav, ni prav, ko bi tudi desetkrat v svetem pismu stalo“. — Če je omenjeni spisatelj smel te svoje misli Slovencem očitno razodeti, bo potem gotovo tudi meni pripušeno, v ravno tej zadevi svoje misli naznaniti, piše J. Varl. Té pa so te-le:

Slišim od Judite, vender ne kakor kristjan, ampak v pervo ko racionalist, brez keršanske vere, brez keršanskega čutila, vender skoz in skoz ko spošten mož, brez vse tudi nar manjši enostranosti, slišim tedaj ko taki od te vdove le samo toliko, da je šla v šotorišče sovražnikov, da se je tukaj hlinila, ko da bi jim hotla mesto Betulijo izdati, in da se je mlada in zala s svojo gladko in sladko govorico načelniku prikupila, po noči pa mu glavo odsékala, in se potem na tihem zopet nazaj v svoje rojstno mesto vernila, tako bom mogel spoznati:

1. Da mi je njena spoštenost dvomljiva, kajti mlada, zala vdova se nališpa, gre med sovražnike, in se prikupuje načelniku z mnogimi obljubami in sladko priliznjeno besedo.

2. Več od tega, kar načelniku pripoveduje, ni res, je zmišljeno, je laž.

3. Judita je Holoferna v resnici navratno umorila, je tedaj morivka. Vender, desitudi vse to spoznati moram, ji neke serčnosti odreči nisem v stanu.

Tako sem prisiljen soditi Judito, ako od nje in njenega početja le poverhoma slišim. V vse drugi podobi pa se mi ta vdova pokaže, ako mi kdo prigodbo bolj natanko pripoveduje. Tu slišim zdaj in zvem:

1. Holofern je sklenil, vso Judejo podvreči kralju Nabuhodonozorju, in namen njegov je bil, siliti vse ljudstvo, svojega Boga zatajiti, ter imenovanega kralja ko boga spoznati in častiti.

2. Strah in groza sta šla pred njim. Kjer koli se mu niso podvergli, tam je ropal ta vojskovodja in moril, drevje sekal, in vinograde pokončaval.

3. Ko stopi Holofern s svojo grozovito armado na Judovsko zemljo, se mu Judje ustavijo, in terdnjava Betulija mu svoje vrata zapre.

4. Holofern žuga ves razkačen, da hoče mesto razdžati, in vse po Judeji pokončati.

5. Sovražnik dene mesto Betulijo popolnoma na suho, in mestjani so na tem, žeje poginiti.

6. V svojem obupu in strašni stiski sklenejo Betuljani, se, ako jim v petih dneh pomoči ne bo, Holofernu udati, ter vrata odpreti, pripravljeni, raji nagle smerti pod mečem umreti, kakor pa počasi grozovite žeje pojemati.

7. Bi se bilo zgodilo to, cela Judeja bi bila od Holoferna podjarmljena, in kdo vé, kake morije bi se bile pričele, tempelj pa bi bil ali razdjan ali pa oskrunjen z malikovavstvom.

Stalo je, vse to doprinesti, 120.000 pešcov in 22.000 konjиков pod poveljem razkačenega načelnika sovražnikov.

Slišim tedaj vse to, in zvem, da ni od nikoder nobene pomoči, da je vse obupalo, in da je v tem splošnem obupu ena sama mlada in zala vdova, ki ne obupa, temveč starašine k sebi pokliče, jim njih maloserčnost očita, ter na ravnost razodene, da je sklenila, sovražnika zmagati, in celo mesto in vso Judejo grozne osode oprostiti; zvem, da ta vdova od mestjanov družega ne tirja, kakor to, da jo izpuste z njeno deklo iz mesta, in da naj med tem, ko je ona med sovražniki, molijo za srečin iztek njenega početja; in zvem, da se ona v resnici poda, spremljana od svoje služabnice, v šotorišče sovražnih oblegovavcev, in da vé tu načelnika tako prekaniti in premotiti, da ji vse zaupa; zvem, da se tega zaupanja vdova posluži, in Holofernu spijočemu glavo odseka, da jo poda svoji dekli s poveljem, jo v vrečo skriti, in da greste potem obe z glavo v vreči skoz celo nezmerno šotorišče sovražnikov, in srečno pridete spet nazaj v mesto Betulijo; in zvem, da je sovražna armada, viditi svojega načelnika obglavljenega, groze prevzeta in krepko od Judov sprejeta se v beg spustila, in Judovsko zemljo zapustivši zbežala, Judeja pa oprostena ukala; potem ne morem drugači, ko se čuditi nad serčnostjo té vdove

in povzdvigati nje patriotizem, nje redko ljubezen do rojstnega mesta in vse domovine. Šla je med sovražnike z znanim naklepom. Kako lahko bi se bilo zgodilo, da bi ji načelnik Holofern ne bil verjel; da bi bil njene naklepe spregledal, in jo zato spoznal, kar je v resnici bila! Kako lahko bi ji bilo njeno početje spodletelo! In bi ne bilo mogoče bilo, da bi jo bili z glavo v vreči v šotorišču zasačili? In ko bi se bilo kaj takega prigodilo, bi ne bila ljuta smert njena gotova osoda? Vse to si je Judita lahko mislila, vse to ji je bilo znano, in vender gre in se poda v sredo nezmerne sovražne armade s terdnim sklepom, svoj namen speljati, in ko bi tudi svoje življenje darovati imela. In kakšen je bil ta namen? Mesto Betulijo oprostiti in z njim celo Judejo pokončavnega sovražnika, rešiti pa ljudstvo žalostne osode, ter ga obvarovati norčavega malikovavstva. Taki blagi namen speljati, in z nevarnostjo lastnega življenja speljati, zamore le resničin patriotizem, le junaški pogum, le sveta ljubezen do domovine svoje. Zvem pa še, da ni bila ta vdova le zalega obličja, temveč še lepši duše, da je bila sploh spoštovana, in da ga ni bilo, kateri bi bil kaj slabega od nje povedati vedel; zvem da je bila vsa pobožna, in da je, desravno silo bogata, oestro ko spokornica živela; potem mi zginejo vsi dvomi v zadevi njene moralne strani. Judita mi je sramožljiva, čista, spoštena, ter visocega spoštovanja vredna vdova. In je ona to, sem si tudi svest, da bi bila pripravljena, raji umreti, ko svojo spoštenost zgubiti, kakor je bila pripravljena, samo sebe za domovino darovati.

Pa, Judita je Holofernu govorila reči, ktere si je zmislila, in so bile neresnične? To se ne more tajiti, in laž ostane laž; vendar pa ne smem nikakor zdajni čas in minule nekdajne stare stare čase po enem kopitu soditi; moralni zaumeni so dandanaš in vse popolniše dognani, vse čistejši, kakor so bili v davnih, davnih časih Juditinih. In ni morde mogoče, da so imeli takratni ljudje po svojih krivih, še ne zadosti razsvitljenih zaumenih, laž pripušeno v zadevah kake posebne sile? Ali, ako je bilo na tem, z neresnico kaj posebno koristnega doseči? Ali tudi takrat, kadar je bilo na tem, sovražnika prekaniti? Taki nezadolženi zaumeni pa zlo zlo Judito zgovarjajo. Pa naj bo s tem, kakor si hoče, neresnična govorica me ne more kar nič motiti, da bi poguma slavne vdove ne občudoval in njenega patriotizma, njene ljubezni do domovine visoko ne povzdigoval. Saj občudujemo in povzdvigujemo može in njih junaške dela, ki niso morde le kake neresnice izgovorili, temveč so bili bolj ali manj sužni hudih strast, in prijatli nerednega, nikakor hvale vrednega življenja. Alkibiad je bil zapravljev, nečimern, prevzet, krivičin, razujzdan; Aleksander veliki je bil morivec svojega prijatelja Klita, mož razujzdanega vedenja in pravi vkoreninjeni pijanec; in vzamemo Napoleona prvega, da se ozremo tudi v naše čase, bil je ta siloviti



vojšak mož, pa ne mož beseda, bil je nezmerne napuha, in človek, kateri je s svojim verskim prepričanjem lahkomišljeno norčeval. Vender slava teh mož bo ostala, kakor dolgo bode svet stal. Pri vsih njih napčnostih ostanejo oni možje, kateri so le redki na polju zgodovinskem; in pogum, njih junaške djanja bode svet občudoval ven in ven. Občudujemo in povzdigujemo pa te može, in sicer po pravici, zakaj bi ne smeli potem junaške Judite ko oprostiteljice cele Judeje čislati in povzdigovati, nje, ki je bila vsa pravična in spoštena, in je edino le se v tem nekoliko zadolžila, da se je, svoj blagi, slavni namen doseči, nekaj neresnične govorice ali laži vdeležila?

Ali Judita je bila navratna morivka načelnika Holoferna? To je ona bila, ako premaganje sovražnika s pomočjo zvijače v vojski to imé zasluži, sicer pa ne. Judita ni ravnala iz kakih privatnih vzrokov, morda zavoljo osebnega razžaljenja, ali iz osebnega maševanja; temuč vodila je mlado vdovo pri speljevanju njenega naklepa edino le ljubezen do njene rojstne dežele in domačega ljudstva. Kar stori, stori v vojsknem času in nad sovražnikom domovine, in sicer v blagor ravno te domovine in njenega ljudstva. Z nezmerno armado se ni mogla nežna vdova osebno vojskovati, tudi ne zmagati načelnika v dvoboju; kaj ji je torej storiti? Posluži se zvijače, in ta se ji obnese: načelnik je umorjen, sovražnik premagan, in cela dežela sužnosti rešena in oprostena. Ne zmagovavki je zvijača zameriti, temveč sovražniku očitati, da je tako lahkoverin in poželjiv, da se da od ženske lepote prekaniti ter zariniti v pogubo in smert. Ali pa je morde ta zvijača kaj drugačna od zvijač, kakoršnih se poslužujejo v vojskah še dandanašen? Se li ne sliši v vojski, da le ene takih zvijač omenim, da se v časih kak cel oddelek sovražne armade zvijaško slepi in moti ter zapelje v kako sotesko, v kako močvirje, ali v kak drug kraj, v katerem si ne more nikakor več pomagati, in v takem stanu je preslepljeni oddelk posterljen, posabljan in pokončan. Sto in sto in vse več jih pri taki priložnosti pade, in vender je načelnik, kateri je sovražnika zvijaško premagal in vničil, občudovan in povzdvigovan. Nikomur ne pride na misel, da bi bilo to navratna morija, in vender kaki posebni razložek je med to zvijačo in med Juditino? Judita je Holoferna v spanju umorila, in Holofern se ni mogel braniti; tû pa so sovražniki sicer bedeli, pa bili so v takem kraju, v takem stanu, v katerem, desiravno bedeci, se tudi niso mogli braniti, ter so bili brez milosti postreljeni in pobiti. Judita je umorila ljutega, žugajočega načelnika sovražne armade; tû pa so bili, tudi ne v junaškem borjenju zvijaško pobiti vojšaki, ki so prisiljeni na vojski služili, in bi bili večí del raji mirno in tiho v domačih krajih živeli. Judita je z vsmertenjem Holoferna obvarvala vso svojo domovino žalostne osode; z zvijaškim pokončanjem sovražnika v vojski pa se v časih družega ne doseže, ko

kako pomanjšanje sovražne armade, ali celo le slava načelnika, ki je sovražnika prekanil in pokončal. Kakšen razloček je tedaj med eno in drugo zvijačo, če vse tako prevdarimo, kakor se nam samo na sebi kaže, in brez vse enostranosti? Zvijača je zvijača, naj bo te ali druge baže, in v vojski navadna. Ako se pa načelniku za zlo ne jemlje, ki je sto in sto vojakov le zato, ki morajo v vojski njegovi sovražniki biti, zvijaško pobil in pokončal; zakaj bi se toliko Juditi zamerilo, da je protivnega Holoferna vsmertila spijočega, s tem pa oprostila svojo domovino? Se li zviti vojaški načelnik tudi dandanašnjih dni povzdiguje, desiravno je zvijaško sto in sto ljudi pomoril; zakaj bi se ne smela zala, pa tudi pravična, spoštena in serčna vdova Judita povzdigovati in čislati, ker je v svojem patriotizmu enega samega, kaj pa da silovitega sovražnika pretantala in spijočega vsmertila, tako pa svoje ljudstvo nezmerne nadloge rešila? Le krivi, prazni humanizem, in svojeglavna prenapetost ji bi dolžno spoštovanje odrekla. — Tako bi mislil in sodil racionalist spoštenega jedra in brez vse enostranosti.

Pustim pa zdaj racionalista na stran, in se pokažem v svoji pravi podobi, kar v resnici sem, namreč katoličan skoz in skoz, ter ne slišim le pripovedovati od Judite, ampak vzamem sam bukve v roko ter prebiram to prigodbo, in sicer prigodbo v svetem pismu zapisano: a potem se mi odpre nova stran, od katere, in od katere edino le imam to prigodbo vzeti. Zdaj vidim, da je bila Judita tako rekoč orodje v rokah božjih, da je Bog po nji svoje ljudstvo Asirske sužnosti oprostil, in da blaga vdova ni iz lastnega nagiba, ampak po božjem navdihnjenju zveršila to oprostenje. Nič več se mi ni treba bati za njeno poštenost; znajdla se je pod božjim varstvom, in pod brambo božjo je bila brez nevarnosti nje čistost. Judita mi je zdaj ne le pobožna, ampak tudi sveta vdova, mi je pokorna služabnica božja, serčna, pogumna junakinja, polna ljubezni do svoje domovine, pa še vse bolj vneta v ljubezni do Boga, svojega stvarnika in Gospoda, žena, vsa božjega strahu navzeta. Sicer je zmišljene reči, je neresnico Holofernu govorila, pa njeni moralni zaumeni niso bili keršanski, in tudi biti mogli niso, niso bili dognani, čisti zaumeni; živela je v času dolgo pred Kristusom, in lahko je bila v zmoti, da je laž v njenih okolišinah pripušena. Umorila je protivnega načelnika sovražnikov v spanju, pa kakor poslanka božja. In kakor tako kdo jo bo upal obsoditi? Je li pozemeljskim kraljem pripušeno, se znebiti nevarnih ljudi, bo mislim tudi kralju kraljev, bo stvarniku nebes in zemlje, ravno tako pripušeno s smertjo Holofernovno izvoljeno ljudstvo sužnosti obvarvati. Ali pa bo morde stvar stvarniku odkazovala pot, po kateri ima svoje sklepe speljevati? Ne sme On, ki je Gospod življenja in smerti, človeku po ženi v spanju življenje odvzeti, človeku, kateri je na tem, ptujo, sveto deželo podjarmiti, spoznanje pravega Boga zatreti,

in norčavo malikovanje vpeljati ter ljudstvo siliti, enega človeka, kralja Nabuhodonozorja ko Boga častiti? Kdo se bo prederznil, s svojo kratko pametjo neskončno božjo pamet soditi? Kdo je v globočino božje modrosti in previdnosti viditi v stanu? Nam, omejenim stvarjem tukaj na zemlji, je marsikaj tamotno, nezapopadljivo, in še le, ako srečno v večnost priromamo, se nam bo razsvetlilo in razjasnilo, popolnoma vendar neskončnosti božje nikdar razumeli ne bomo, ker omejeni stvari je nemogoče, neomejenost, neskončnost zapopasti; in ravno v tem, da bomo ven in ven, celo večnost, brez prenehanja božjo neskončnost in njene čuda spoznovali in občudovali, obstoji ena stran rajskega izveličanja. Dosti nam mora toraj tukaj na svetu biti, da vemo, da je to božja naredba, božje delo, božji sklep; in vemo enkrat to, tako se moramo v ponižnosti podvreči, ter sklepe božje, in če so nam tudi še tako nezapopadljivi, moliti, ne pa tistih po svoji kratki pameti meriti, ali celo zametovati. To je stopnja, na kateri stoječ blago, sveto vdovo Judito in jeno djanje ko katoličan sodim in soditi moram, in z mano vsaki resnični katoliški kristjan. In ravno, ker pisatelj: „Potovanja po izhodnem ali po jutrovih deželah v letu 1857“ tega storil ni, ga milujem iz celega serca. Dixi et salvavi animam meam“.

## Red in snaga v šoli.

*Tone Brezovnik.*

„Vodo v Savo nositi“ bi se reklo, ako bi hoteli še enkrat povdarjati, kako imenitna, kako važna sta red in snaga v šoli. Omenim danes le to, da morajo stariši čutu za snago in red temelj položiti, kajti red in snaga največ vplivata na ohranjenje zdravja. Gledati se mora toraj vže pri malih otrokih na snažnost in rednost igrač, obleke, kože i. t. d. To se mora pri vsakej priliki tako dolgo povdarjati, da postane otroku to tako rekoč druga natura. Dospeti se mora tako daleč, da se otrok nekako tesnega počuti, ako se zjutraj nij umil ali če mora v onesnaženi ali strgani obleki okoli hoditi. Sploh se morajo otroci neke pravilnosti za celo življenje privaditi.

Kar se je tako doma začelo in čemur se je dober temelj položil, to naj narodna šola dovrši in za celo življenje v otroku vtrdi. V tem leži lep in važen del zadače národnih učilnic. Nastane pa vprašanje: „Kaj naj národna šola stori, da to svojo važno nalogo dostojno reši?“ Tudi o tem se je vže dosta pisalo, vendar naj bode tudi meni dovoljeno nekoliko „primetkov“ k vzbujanji redo- in snagoljubja tukaj navesti in povedati, kako jaz to s svojimi učenci skušam dosežati. Marsikaj bode čitatelju vže iz drugih knjig znanega, marsikaj pa morebiti tudi novega. In če tu in tam najde česa, kar se mu bo dopalo ter bo to domu v

svoj razred presadil, dosegel je pisatelj teh vrstic svoj namen, če je pa kdo tako zbirljiv, da se mu ne bode ničesar dopalo, no ta naj vzame za dobro — moje dobro voljo. Evo tedaj!

#### A. Vzbujanje in uterjenje snagoljubja.

1) Otroci morajo biti vedno lepo umiti, počesani (zato dekleta ne smejo robcev na glavi obdržati), snažno oblečeni, nohte lepo porezane in bele imeti. Da se to zgodi, pregledam večkrat pred ali po šoli vse otroke in vsak „nemarnež“ pošlje se k vodi, oziroma se posvari, pri večkratni ponovitvi tudi kaznuje.

2) Pregledam včasih tudi, če imajo vsi žepne robce pri sebi.

3) Vsak ponedeljek morajo imeti okvire pri svojih tablicah lepo umite.

4) Pregledajo se večkrat vse šolske knjige, niso li morebiti zamazane ali celó razstrgane.

5) Po lepopisnej uri pregleda klopni načelnik, nij li kedo v njegovej klopi pisanke, kakor si bodi zamazal.

6) Dvakrat na dan pobriše se miza, police pri oknah, šipe i. t. d.

7) Smetiti se ne sme. Da se to ne zgodi, mora smetničar \*), ki en-, dva- ali tudi večkrat na dan vsa tla pregleda, skrbeti. Njegovej zapovedi se mora vsak podvreči.

8) Po zimi pazi vsak klopni načelnik (ki mora zgodaj v šoli biti), da nihče iz njegove klopi snega v šolo ne prinese, ali da s preblatnimi čevlji v klop ne gre.

9) V poduku se pri vsakej priložnosti ozira na snažnost ter se nje velika dobrota povdarja.

Če se to več let zaporedoma godi, dobé otroci nekov estetičen čut; snažnost postala jim je druga natura, ter upljiva blagodejno na njih celo poznejše življenje \*\*).

#### B. Vzbujanje in uterjenje redoljubja.

1) Otroci morajo točno ob 9. uri dopoldne, oziroma ob 1. uri popoldne na svojih sedežih biti.

2) Klobuki, robci in druga obleka spravi se lepo na to odločeno mesto.

3) Otroci sede po velikosti (mali spredaj, veliki zadej) vedno strogo v vrsti in ravno („lepo“).

4) Preide se li k drugemu predmetu, denejo se prej vzunaj imevše reči na povelje: ena! (gor vzdigniti), dve! (pod klop dati), tri! (zopet roke na klop), v klop in zopet na slično povelje se potem druge ven vzamejo.

5) Vsaka klop ima svojega „klopnega načelnika“. Naloga tacega, ki mora posebno snažen in reden biti, je:

\*) Več o tej „branži“ glej spodaj pri vzbujanji redoljuba. Pis.

\*\*) Da mora biti učitelj vedno vzor redovnosti in snažnosti razume se samo ob sebi. Pis.



- a) Razdeljuje in pobira za svojo klop pisanke, risanke i. dr.
  - b) Pregleda, nij li kedo kaj zamazal?
  - c) Pregleda vsak ponedeljek, so li okviri dosta beli?
  - d) Pregleda vsak dan dvakrat, imajo li vsi v njegovej klopi dovolj poostrene kamenčke.
  - e) Skrbi, da je v črnilnikih dovolj črnila.
  - f) Skrbi, da nihče po končanem navku pred iz klopi ne gre, da pride na dotično klop vrsta.
  - g) Razne druge reči.
- 6) Ves razred ima enega „razrednega načelnika“. Razredni načelnik postane najvestnejši deček vsega razreda. Delokrog tega je:
- a) Kar se je našlo, oddá se njemu in on prinese meni.
  - b) Imam li jaz komu kaj dati, ne sme sprejemalec sam k meni priti, nego razredni načelnik. Ta dá potem ovo reč dotičnemu klopnemu načelniku in ta stoprav sprejemalcu.
  - c) Pregleda, kadar mu je volja pri vseh klopnih načelnikih, imajo li vse (kamenčke, okvire i. dr.) v redu?
  - d) Pobere včasi mesto mene pisanke in risanke.
  - e) Kadar mene nij v šoli pazi na red in mir.
  - f) Uvrsti po šoli vzunaj pred šolo otroke.
  - g) Prinese mi črnilnik.
  - h) Imam ga včasi za kam (po kredo, črnilo i. t. d.) poslati.
- (Za točke sub a, b, d, f je tudi ena načelnica).
- 7) Ves razred ima dva „smetničarja“ (dečka, deklico). Do te „častne službe“ dospeta najsnažnejša otroka. Njih zadača je, pregledati kadar jima je volja (pa najmanj enkrat na dan!) nij li kje smetja na tleh?
- 8) Za cel razred je eden „vratar“. Njegova dolžnost je, kedar kedo odraslih, ki nas je obiskal, iz šole gre, mu vrata odpreti.
- 9) Ko na konci šol. pouka odmolimo, gredo otroci, narpred dečki, po dva in dva (deklice po dve in dve) klop za klopjo; podavši mi roke se dostojno poslove, ter se vstopijo zopet v vrsto. Da se to hitreje in lepše zgodi, gre razredni načelnik prvi iz šol. sobe ter ima sedaj nalog zunaj pred mojim dohodom vse lepo urediti, dok da tudi jaz (zadnji) ven pridem. Sedaj se ustopijo ravno, v glavno stojo zabernejo se za četert in ko sem jih postavil v vstričnico, morajo še enkrat, pravilno stopaje, mimo mene korakati ali pa snamejo klobuke na ukaz: ena! (za klobuk prijeti), dve! (klobuk dol), tri! (klobuk nazaj gor), štiri! (roko dol). Na povelje „narazen“ odidó tiho in mirno vsak na svoj kraj.
- Na takov in drugi način skrbim jaz za vzbujanje in utrjenje snago- in redoljublja pri mojih učencih in mislim, da ne brez — uspeha. (Učitelj vendar mora paziti, da ne postanejo neopravičene tožbe. Za to je treba, da zatoženca sam pregleda in vso neopravičeno toženje se neha.) Otroci

se tacega reda in nadzorovanja veselé ter so ponosni, da so — mladi vojaki. — Večletno izpeljevanje teh „pravil“ spravi jim snago- in redoljubje tako rekoč v kri in mozeg in oni dorastejo v snažne in redne gospodarje in gospodinje, v snažne in redne hlapce in dekile.

Da pa imajo ta „pravila“ tudi velik upljiv na uterjenje pokorščine in štovanje svojih predpostavljenih, to danes nadalje razmotrovati nij moja zadača.

## Dopisi in novice.

— **Iz Ljubljane.** Po vsej Avstriji so 24. dan p. m. v spomin sreberne poroke Njuju Veličanstev slovesno praznovali. Vsi stanovi so se spominjali ta dan svetlega cesarja in mile cesarice, ter pošiljali svoje molitve do Gospoda vseh kraljev, naj ohrani, naj obvaruje Avstrijo in nje narode; ter ohrani zdravi in veseli Nju Veličanstvi, da bi mogli praznovati še zlato poroko. — Ozrimo se najprej po Ljubljani in pogledjmo, kako so šole tu obhajale ta dan slavnega spomina in zgodovinskega pomena.

Na c. k. možkem učiteljsišču je bila v ta namen največja soba s slikami Nju. Veličanstev, z zelenjem in cveticami okinčana prav okusno in lično. 23. p. m. ob 10. uri stopijo noter: ravnatelj Hrovat in drugi učitelji in slovesnost se začinja. Gojenci učiteljsišča zapoje slavnostno pesem nemški in potem govorita dva učenca iz vadnice. Kôr zapoje potem slovensko pesem in govorila sta gojenca učiteljsišča eden slovenski, drugi nemški. Potem govori ravnatelj Hrovat in mladini kaže v živih podobah življenje Nju Veličanstev, ter posebno povdarja zasluge svetlega cesarja za šolstvo, umetnost, trgovstvo in obertnost, in kako da sta svitli cesar in cesarica vedno pripravljena pomagati tam, kjer vidita podložne v potrebi in stiski. Omenivši današnje svečanosti vabi vse navzočne naj iz dna serca in gineni zapoje vzvišeno cesarsko pesem. — Prav navdušeno je mladina na to zapela cesarsko pesem.

Popoldne ob 3. uri je pa praznovalo žensko učiteljsišče to slovesnost v isti sobi. Najprej so zapele slovensko pesem, potem so deklamovale tri učenke iz vadnice, pele so potem še slovensko pesem, nasledoval je slovenski slavnostni govor in nemško deklamovanje (govorili ste gojenki učiteljsišča). Sklepno je govoril ravnatelj Hrovat dnevu primero žensko mladino, in vsi navzočni so zapeli cesarsko pesem.

**Mestne šole.** Druga 5razredna mestna šola je imela svojo slavnost ob dveh popoldne. Telovadnica je bila praznično okinčana. Pri svečanosti so bili razen učiteljev navzočni: c. k. deželni šolski nadzornik, c. k. okrajni šolski nadzornik, pervomestnik mestnega šol. sveta in več sočlanov temu svetu. Vodja Belar je nagovoril učence in zapeli so potem cesarsko pesem. Učenci so deklamovali nemško in slovensko in peli jedno nemško in jedno slovensko pesem. Učenci so dobili svečanosti primerno berilo. Zvečer so učitelji razsvetlili šolo na Cojzovem grabnu s 101 lučicami.

Mestna dekliška šola je zveršila posebno slavno svoje praznovanje v redutni dvorani. Dvorana je bila okinčana s podobami Nju Veličanstev, belo oblečene deklice so kinčale podobi s cveticami, in vselej ko so odpele pesmi, so položile deklice cvetlični šopek kot znamenje udanosti pod sliko Nju Veličanstev. Navzočni je bil tudi županov namestnik dr. Robert Schrey, in kakor pri

drugi mestni šoli odlični šolski gospodje, navzočnih je bilo tudi mnogo starišev šolskih otrok, in radodarnosti nekojih gospa se je bilo zahvaliti, da so skoraj vse deklice dobile bukvice spisane v to slovesnost.

I. mestna šola je imela svojo slavnost v največi sobi c. k. vladnice ob 4. uri popoldne. Kakor drugej po mestnih šolah so bili tudi tukaj navzočni zastopniki šolskih oblasti. Program tako, kakor drugod. Vodja je govoril učencem nemško in slovensko, učenci so peli in deklamovali 1 slovensko in 2 nemški pesmi, in konečno je zadonela cesarska pesem. Otroci so dobili potem berilo in knjižico v to slovesnost primerno.

V nunski šoli se je slavnost sreberne poroke Njunih Veličanstev posebno svečanostno obhajala. V sredo popoldne so se zbrale vse šolarice, male in velike iz znotranje in zunanje šole, praznično oblečene v veliki sobani, kjer ste bili podobi Njunih Veličanstev lepo ozališani in z mnogimi cveticami obdani. Ker se č. g. prednica zaradi bolehnosti ni mogla vdeležiti, je g. katehet pred toliko množico razložil pomen te svečanosti in veliko veselje, ki po pravici navdaja vse narode naše lepe domovine, naše velike Avstrije, ter dodal še nauk, naj posnemajo šolarice blagost Njunih Veličanstev, naj bo sleherna tudi vladarica svojega serca ter ga varuje do konca dni hudih sovražnikov, t. j. raznih strasti. Sledile so 4 primérne, lepo izpeljane deklamacije ter dve cesarski pesmi: ljudska himna in še ena slavnostna. Posebno veselje so zbudili darovi, ki so jih za ta imenitni dan gospodičine notranjih šol bolj revnim učencem preskerbele, pridjalo se je še nekaj knjižic, tako, da je izmed 150 učenk vsaka nekaj dobila: ena ruto, druga štruco in pomaranč, tretja knjigo i. t. d. Škoda, da je dež skazil deklicam razveseljevanje po vertu. V četrtek pa je bila ob osmih peti sv. maša z zahvalnico.

— **Osemletno šolsko obiskanje** ostane še v principu, a naučni minister je dovolil nekaj olajšav otrokom v 13. in 14. letu, za katere se oglase njih stariši ali rejniki; takim otrokom se sme dovoliti, da le po 2krat v tednu hodijo v šolo. Ko so namreč p. l. zoper osemletno šolsko dolžnost oglasili se deželni zbori v Dolenjem in Gorenjem Avstrijskem, v Solnograškem in Štajarskem je naučni minister gledé na tam izražene želje ukazal, da se v slučajih ozira vrednih ne smejo stariši kaznovati, ako svoje 13.—14. let stare otroke o gotovih časih ne pošiljajo v šole. — Kranjski deželni zbor, oziroma bivša narodna večina v njem, ni bil tedaj na napačnem potu, ako je za Kranjsko nasvetoval to, namreč mladina od 12.—14. let naj hodi v zimskem času v ponavljavno šolo, kar sedaj naučni minister ukazuje po drugih deželah.

— **K učiteljskem skušnjam**, ki so se začele v ponedelek 28. p. m. se je oglasilo a) za ljudske šole 21 spraševancev, b) za meščanske šole 3. Oglasila se je dalje učiteljica v Gutaring-u na Koroškem, J. Barnas, za izpit iz slovenščine in učiteljica iz Slovenje-Gradca, Cuntara Marija, za izpit iz telovaje.

»Schlztg.«

— **Dvoje štipendij** po 30 gl. 36 $\frac{1}{2}$  kr. začensi od 1. januarija 1879 se oddaja. Te štipendije je ustanovil stolni dekan Urban Jerin za uboge učiteljske vdove in sirote; dobiti ji morejo vdove in sirote, katerih možje (očetje) so služili za nižje (trivialne) učitelje na Kranjskem, vdove za časa vdovstva, sirote dokler ne dorasejo (Normalalter). Prošnje sè potrebnimi dokazi pōtem c. k. okrajnih glavarstev c. k. deželni vladi do 15. maja.

— **Novela** k šolski postavi — sklenjena v deželnem zboru p. l. je dobila Najviše poterjenje, in »Laib. Schlztg.« prinaša ravno kar nemški tekst. — O svojem času bomo prinesli slovensko prestavo.

— **Ogersko.** — Zoper silo, s katero nameravajo Magjari svoj jezik vpe-  
ljati, celó v ljudske šole vseh drugih, Slovanov, Nemcev in Rumunov, ki  
bivajo na Ogerskem, so se vzdignili vzlasti rumunski škofje, ter osebno poklo-  
nili svitlemu cesarju s prošnjo, naj odverne silo, s katero žugajo Madjari zati-  
rati druge narodnosti pod Ogersko krono.

— **Iz Ljubljane.** »Glasi radosti« je naslov »slovenski polki s petjem«,  
katero je bil l. 1857, ko ste se Njiju Veličanstvi presvitli cesar Franc Jožef I.,  
in cesarica Elizabeta po večmesečnem potovanju po Italijanskem zopet povernila  
v našo Kranjsko deželo, v ta veseli spomin sestavil in natisniti dal učitelj g.  
Jos. Levičnik iz Železnikov. Iz tega se lahko razvidi, da so národní uči-  
telji, vsigdar bili lojalni, najvišji cesarski rodbini iz vsega serca vdani. Me-  
nimo, da je beseda o pravem času izgovorjena, ako rodoljube opozorujemo, da  
se nekoliko iztisov te slovenske polke (ki se tudi po mični zunajnosti priporoča),  
dobiva na prodaj pri tukajšnjem knjigarju g. Jan. Giontini-ju po 20 novčičev.  
Ob enem pa naznanimo tudi udom »Slov. učiteljskega društva«, da je gosp.  
Levičnik v spomin 25letnice sreberne poroke Njiju Veličanstev poklonil  
vsakemu po en iztis te polke, in kdor ga sprejeti želi, naj se oglasi pri  
društvenem tajniku, učitelju M. Močniku.

— **Iz Velesevega.** V spomin sreberne poroke Nju Veličanstev  
se je tudi 23. p. m. okoli našega samotnega kraja zvečer po Ave Mariji  
čul pokanje možnarjev. Naj lepše pa je bilo videti plamteče kresove po hribih  
in gorah, posebno mnogo jih je bilo na izhodni strani. Pa tudi naši sosedje  
pod Grintovcem, iz Štefanegore napravili so velik kres. Drugi dan 24. aprila  
je bila šolska mladina pri slovesnem cerkvenem opraviu ob 9. uri, v cerkev in  
iz cerkve gredočim so nam vihrale bele zastave. Po cerkvenem opraviu se  
napotimo na bližnji stari grad »Stajnski«; od tod smo po navodu novega zem-  
ljevida »Kranjske vojvodine« bližnje kraje, griče in gore po daljnogledu izkali.  
H koncu je šolska mladina zapela nekaj pesmic in potem cesarsko himno prav  
živahno, in tako smo praznovali dan vsem narodom Avstrije važen in pomenljiv,  
dan sreberne poroke Nju Veličanstev.

— **Treća obća hrvatska učiteljska skupština u Osieku, 4., 5. i 6. rujna 1778.** Pod ovim naslovom izdao je centralni odbor obćih hrvatskih  
učiteljskih skupština knjigu, u kojoj su svi govori na toj skupštini reč po reč  
pobilježeni. Tko dakle ovu knjigu pročita, upoznat će se čitavom skupštinskom  
razpravom, kao da je bio na učiteljskoj skupštini u Osieku. Razprave učiteljske  
o uzgojnih i školskih pitanjih imale bi svakoga naobražena Hrvata zanimati,  
jer je školsko pitanje najvažnije po svaki narod. (Tudi nas Slovence verlo za-  
nima napredek školski na Hrvatskem in Slavonskem. Čestitamo, bratje!) Ciena  
je knjigi 13 araka jakoj, 50 novčića. Osim skupštinske razprave ima ista i sve  
brzovjavne pozdrave, koji su skupštini stigli, ulomak predavanja o risanju u  
pučkoj školi, kao i imenik svih članova, koji su toj skupštini prisustvovali.

### Razpisi učiteljskih služeb.

**Na Kranjskem.** Na vadnici c. k. ženskega učiteljišča v Ljubljani  
mesto učiteljice. Prošnje c. k. dež. šl. svētu do 31. maja.

V šolskem okraji Rudolfovem. Na 1razredni ljudski šoli v Hinah  
učit. služba l. p. 450 gl. in stanovanje; krajnemu šl. svētu do 20. maja.

V šolskem okraji Radovljiškem. Na 2razredni ljudski šoli v Bledu,  
2 učit. služba, l. p. 450 gl., kraj. šl. svētu do 5. maja.